

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/134/2022
Identifikačné číslo spisu:	4321202987
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4321202987.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1.) ViOn, a.s., so sídlom Továrenská 64, Zlaté Moravce, IČO: 36 526 185, 2.) ViOn - REALITY, s. r. o., so sídlom Továrenská 64, Zlaté Moravce, IČO: 46 725 784, 3.) BOFFOS, spol. s r. o., so sídlom M. M. Hodžu 4335, Liptovský Mikuláš, IČO: 47 932 023 všetci zast. Mgr. Pavlom Šeptákom, advokátom so sídlom Župná 13, Zlaté Moravce proti žalovanému: E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. Q. XXX zast. Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s. r. o., so sídlom Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, IČO: 50 120 000, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 15C/41/2021, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 17. januára 2022 č.k. 9Co/115/2021-187, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) I. výrokom potvrdil uznesenie Okresného súdu Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 31. augusta 2021 č. k. 15C/41/2021-48 v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch vo vzťahu k žalobcovi v 1.) rade a vo výroku o náhrade trov konania žalobcu v 1.) rade, II. výrokom zrušil uznesenie súdu prvej inštancie v jeho napadnutých vyhovujúcich výrokoch vo vzťahu k žalobcom v 2.) a 3.) rade a vo výroku o náhrade trov konania žalobcov v 2.) a 3.) rade a III. a IV. výrokom rozhodol o trovách konania.

2. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie neodkladným opatrením uložil I. výrokom žalovanému povinnosť odstrániť betónovú zátarasu umiestnenú na CKN parc. č. XXX/X, zapísanú na LV č. XXX pre okres A., obec P. nad U., k.ú. P. (ďalej len „parcela“), II. výrokom žalovanému uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by žalobcovi v 1.) rade znemožňovalo prejazd motorovými vozidlami po panelovej ceste postavenej na parcele za účelom prístupu k CKN parc. č. XXX/X a CKN parc. č. XXX/XX, obe nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX pre okres A., obec P. nad U., k.ú. P., a to

do času trvania Banského oprávnenia žalobcu v 1.) rade vydaného Obvodným banským úradom v Bratislave pod č. XXXX/XXXX zo dňa 22.10.2004 v spojení s rozhodnutím o zmene banského oprávnenia č. XXX/XXXX zo dňa 31.03.2006 a Zmluvy o nájme nehnuteľností uzatvorenej medzi žalobcom v 2.) rade a žalobcom v 1.) rade dňa 04.12.2013, III. výrokom poučil žalovaného, že môže podať žalobu vo veci samej, v ktorej sa ako žalobca môže proti žalobcovi v 1.) rade ako žalovanému domáhať navrátenia do pôvodného stavu, náhrady škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia, IV. výrokom žalovanému uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by žalobcovi v 2.) rade znemožňovalo prejazd motorovými vozidlami po panelovej ceste postavenej na parcele za účelom prístupu k a od CKN parc. č. XXX/X, č. XXX/XX; EKN parc. č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/X, všetky nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX pre okres A., obec P. nad U., k.ú. P. a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej o zriadenie vecného bremena, V. výrokom žalovanému uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by žalobcovi v 3.) rade znemožňovalo prejazd motorovými vozidlami po panelovej ceste postavenej na parcele za účelom prístupu k a od CKN parc. č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, a tiež k a od budovy strojovne E. súpisné č. XXX stojacej na parc. CKN č. XXX/XX a budovy strojovne E. súp. Č. XXX stojacej na CKN parc. č. XXX/XX, všetky nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX pre okres A., obec P. nad U., k.ú. P., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej o zriadenie vecného bremena, VI. výrokom uložil žalobcom v 2.) a 3.) rade podať v lehote 20 dní od doručenia uznesenia proti žalovanému žalobu vo veci samej o zriadenie vecného bremena k parcele, VII. výrokom vo zvyšku návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a VIII. výrokom rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

3. Odvolací súd poukázal na to, žalobcovia návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia žiadali, aby súd uložil žalovanému povinnosť odstrániť betónovú zátarasu a zdržať sa akéhokoľvek konania, ktoré by znemožňovalo prechod, prejazd a prístup k panelovej ceste, postavenej na parcele, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, t.j. rozhodnutia o zriadení vecného bremena. V návrhu dôvodili tým, že žalobca v 1.) rade na základe banského oprávnenia od roku 2004 sústavne vykonáva dobývanie ložísk nevyhradených nerastov vrátane úpravy a zušľachtovania nerastov, pričom výkon ťažby nerastov sa realizuje na pozemkoch vo výlučnom vlastníctve žalobcu v 2.) rade. Žalobca v 3.) rade je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v k.ú. P., zapísaných na LV č. XXX, ktoré nehnuteľnosti tvoria areál Malej vodnej elektrárne. Žalovaný je výlučným vlastníkom predmetnej parcely, zapísanej ako parc. CKN č. XXX/XX, na ktorej je postavená inžinierska stavba, t.j. panelová cesta, teda účelová komunikácia, ktorá slúži ako jediná možná príjazdová cesta k nehnuteľnostiam vo výlučnom vlastníctve žalobcov v 2.) a 3.) rade, rovnako tiež slúži ako jediná možná prístupová cesta pre žalobcu v 1.) rade k prenajatým nehnuteľnostiam, na ktorých vykonáva ťažbu a súčasne cestu užíva od roku 2004 ako trasu, po ktorej vyťažený nerast vyváža z areálu štrkoviska. Dňa 04.08.2021 došlo žalovaným k znemožneniu prechodu a prejazdu po panelovej ceste postavenej na pozemku v jeho výlučnom vlastníctve, a to betónovými hranolmi. Naliehavá potreba nariadenia neodkladného opatrenia spočívala v zamedzení možnosti žalobcu v 1.) rade vyvážať vyťažený materiál, čím sa dostáva do neschopnosti riadne si plniť svoje zmluvné záväzky voči odberateľom, ako i v zamedzení prístupu k mechanizmom využívaným na ťažbu nerastov a ich potrebnému servisu, ako i v znemožnení prístupu žalobcov v 2.) a 3.) rade k pozemkom v ich výlučnom vlastníctve.

4. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie vzhliadol potrebu operatívnej úpravy pomerov medzi žalobcom v 1.) rade a žalovaným, keď ich vzťahy odôvodňujú potrebu úpravy súdom, pričom táto potreba je žalobcom v 1.) rade osvedčená jeho odôvodnenou naliehavou požiadavkou zabezpečenia prístupu k nehnuteľnostiam, ktoré na základe nájomnej zmluvy využíva ako miesto výkonu ťažby nerastov cez pozemok vo vlastníctve žalovaného, ktorý mu v tomto prístupe bráni. Žalobca v 1.) rade dostatočne osvedčil, že jedinou prístupovou komunikáciou za účelom zabezpečenia prístupu k ním prenajatým nehnuteľnostiam využívaným na ťažbu nerastov je nehnuteľnosť vo vlastníctve žalovaného.

5. Vo vzťahu k žalobcom v 2.) a 3.) rade mal odvolací súd preukázané, že títo podali voči žalovanému žalobu vo veci samej o zriadenie vecného bremena, tak ako im túto povinnosť uložil súd prvej inštancie,

a do skončenia ktorého konania obmedzil trvanie neodkladnej úpravy pomerov žalobcov v 2.) a 3.) rade a žalovaného. Predmetné konanie bolo uznesením súdu prvej inštancie právoplatne zastavené. S ohľadom na uvedené odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch vo vzťahu k žalobcom v 2.) a 3.) rade a vo výroku o náhrade trov konania žalobcov v 2.) a 3.) rade.

6. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Dovolateľ namietol, že súdy vec nesprávne právne posúdili a rozhodli, že žalobca v 1.) rade splnil podmienky na poskytnutie ochrany jeho nároku neodkladným opatrením s trvaním do času trvania banského oprávnenia a zmluvy o nájme, bez určenia povinnosti podať žalobu. Napadnutým uznesením odvolací súd priznal ochranu nároku žalobcu v 1.) rade v rozsahu, aký by mu patril, ak by súd zriadil vecné bremeno v prospech žalobcu v 1.) rade bez naplnenia podmienok podľa § 150o ods. 3 OZ. Nesprávne právne posúdenie videl dovolateľ aj v tom, že súd priznal neodkladným opatrením ochranu nedôvodnému a neexistujúcemu nároku žalobcu v 1.) rade bez časového obmedzenia, pričom súd mal skúmať platnosť nájomnej zmluvy. Dovolateľ nesprávne právne posúdenie videl aj v tom, keď súd nezákonné umiestnenie Zákazu vjazdu nákladných automobilov, Zákazu prejazdu motorových vozidiel cez ul. J. Fučíka posúdil ako platné bez existencie správneho rozhodnutia.

8. Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je dostatočne zdôvodnené a presvedčivé, súd sa nevysporiadal s predloženými dôkazmi a odvolacími námietkami. Odvolací súd nedostatočne zdôvodnil splnenie podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia.

9. Dovolateľ žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmeniť vo výrokoch vo vzťahu k žalobcovi v 1.) rade a vo výroku o náhrade trov konania žalobcu v 1.) rade tak, že dovolací súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne, žalovanému prizná proti žalobcovi v 1.) rade nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a trov odvolacieho konania a zároveň žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

10. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie odmietnuť a žiadali priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania. K dovolaniu poukázali na to, že prístupová cesta cez obec P. nikdy nevyužívali, okrem dočasnej výnimky udelenej obcou počas obdobia, kedy dovolateľ umiestnil na panelovú cestu zátarasu. Odkedy sa začala stavať malá vodná elektráreň sa na prejazd používala výlučne panelová cesta. Vzhľadom k tomu, že dovolateľ nadobudol nehnuteľnosť v roku 2008 resp. 2009, tento stav mu bol známy. K dovolateľom namietanej lávky uviedli, že po nej je možný iba prechod peši.

11. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

12. Dovolateľ namietol nedostatočné odôvodnenie a presvedčivosť napadnutého uznesenia, nevysporiadanie sa s predloženými dôkazmi a odvolacími námietkami a nedostatočné odôvodnenie splnenia podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia. Dovolateľ ďalej namietol nesprávne právne posúdenie.

13. V zmysle § 420 Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku.

14. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, dovolací súd skúma

primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené. V danom prípade dovolateľ napadol uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia. Najvyšší súd SR vo svojich rozhodnutiach (1Cdo/188/2017, 7Cdo/56/2018, 8Cdo/83/2017, 5Obdo/10/2018) dospel k záveru, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len, ak sa konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o žalobou uplatnenom procesnom nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania a pred začatím konania, ktoré nie sú a nemajú byť nasledované žalobou. V predmetnej veci ide o prípad, kedy súd postupoval podľa § 337 CSP a dovolateľa poučil o možnosti podať žalobu vo veci samej. Preto možno o rozhodnutí odvolacieho súdu napadnutom dovolaním konštatovať, že je rozhodnutím vo veci samej alebo rozhodnutím, ktorým sa konanie končí a prípustnosť dovolania nie je v zmysle § 420 CSP vylúčená.

15. Dovolací súd poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z rozhodnutia súdov vyplýva, že tieto sa vysporiadali s podmienkami na nariadenie neodkladného opatrenia, a to s proporčionalitou (bod 39 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a bod 15 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), s naliehavosťou nariadenia neodkladného opatrenia (bod 37 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a bod 13 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), s otázkou možnosti prístupu žalobcu v 1.) rade k spornej nehnuteľnosti inou cestou (body 34 až 37 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a bod 13 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a rovnako sa tak odvolací súd vysporiadal s odvolacími námietkami dovolateľa, a to v bodoch 13 a 14. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Súd nižších inštancií náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

16. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

17. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v nepoučení žalobcu v 1.) rade o povinnosti podať žalobu. V zmysle § 337 CSP, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania a navrhovateľovi povinnosť podľa § 336 ods. 1 CSP neuloží, je povinný poučiť strany, ktorým sa neodkladným opatrením ukladá určitá povinnosť, o ich možnosti podať žalobu vo veci samej a o právnych následkoch s tým spojených. Súd prvej inštancie vo výrokovej časti svojho rozhodnutia poučil žalovaného, že môže podať žalobu vo veci samej, v ktorej sa ako žalobca môže proti žalobcovi v 1.) rade ako žalovanému domáhať navrátenia do pôvodného stavu, náhrady škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia. A teda súd prvej inštancie postupoval v zmysle § 337 CSP.

18. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie.

19. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný v 1.) rade neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné

práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ bol v uznesení súdu prvej inštancie poučený o možnosti podať žalobu vo veci samej, v ktorej sa žalovaný ako žalobca môže proti žalobcovi v 1.) rade ako žalovanému domáhať navrátenia do pôvodného stavu, náhrady škody alebo inej ujmy spôsobenej výkonom neodkladného opatrenia.

20. Obiter dictum. Dovolací súd konštatuje, že napadnuté neodkladné opatrenie predstavuje nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalovaného, ktoré je subsumovateľné pod čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Aj dočasné obmedzenie vlastníckeho práva neodkladným opatrením súdu musí byť kompenzované, a to v zmysle čl. 20 ods. 4 poskytnutím primeranej náhrady zo strany subjektu v prospech ktorého bolo uskutočnené. Výška náhrady sa určí analogicky ako odplata pri zariadení dočasného vecného bremena. V danom prípade nemožno postupovať podľa ustanovení o vyvlastnení, keďže vyvlastnenie vytvára trvalý právny stav.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

21. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

22. Podľa § 357 písm. d) CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

23. Najvyšší súd v zmysle vyššie uvedeného odmietol dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) CSP (v časti, v ktorej namietal existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

24. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.